

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2017. május 26. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

Í T É L E T E T

Az adócsalás büntette és más bűncselekmény miatt I.r. vádlott és társa ellen indított büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2016. december 20. napján kelt 7.B.1507/2015/68. számú ítéletét az I. r. vádlott vonatkozásában megváltoztatja.

A pénzmellékbüntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseket mellőzi, helyette az I. r. vádlottat 500 (ötszáz) napi tétel pénzbüntetésre ítéli.

Egy napi összegét 1000 (egyezer) forintban állapítja meg.

Az így kiszabott, összesen 500.000 (ötszázezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén napi tételenként egy-egy napi szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A Fővárosi Törvényszék 2016. december 20. napján kelt, 7.B.1507/2015/68. számú ítéletével az I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki közvetett tettesként folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében [1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) 310. § (1) bekezdés és a (4) bekezdés] és közvetett tettesként folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében [korábbi Btk. 276. §]. Ezért öt halmazati büntetésül két év négy hónap börtönbüntetésre és két évre a közügyektől eltiltásra, valamint ötszázezer forint pénzmellékbüntetésre ítélte. Rendelkezett a börtönbüntetés tekintetében a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, illetve pénzmellékbüntetés vonatkozásában annak meg nem fizetése esetén történő átváltoztatásáról. Az I. r. vádlottat kötelezte az eljárás során az elsőfokú ítélet meghozataláig felmerült bűnügyi költség viselésére.

A törvényszék a II. r. vádlottat az ellene folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette [korábbi Btk. 310. § (1) bekezdés és a (4) bekezdés] és folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége [korábbi Btk. 276. §] miatt emelt vád alól felmentette.

Az ügyész mindkét vádlott terhére fellebbezést jelentett be, amely az I. r. vádlott vonatkozásban hosszabb tartalmú szabadságvesztés és közügyektől eltiltás kiszabására, míg a II. r. vádlott vonatkozásában a bűnösség megállapítására és büntetés kiszabására irányult.

Az I. r. vádlott és védője felmentés érdekében fellebbezett.

A II. r. vádlott és védője az ítéletet tudomásul vette.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.91/2017/1-I. számú átiratában az I. r. vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezést módosított tartalommal tartotta fenn, a II. r. vádlott vonatkozásában bejelentett ügyészi fellebbezést visszavonta, míg az I. r. vádlott és védője által bejelentett fellebbezéseket nem tartotta alaposnak.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok betartásával folytatta le az eljárást. A megállapított tényállás megalapozott, a törvényszék a bűncselekmények elbírálásához szükséges és elégséges bizonyítékokat feltárta, a bizonyítékokat a logika szabályainak megfelelően egyenként és összességében értékelte, indokolási kötelezettségének a szükséges részletességgel eleget tett.

A fellebbviteli ügyészség szerint az elsőfokú bíróság helytállóan és okszerűen következtetett az I. r. vádlott bűnösségére és törvényes a cselekmények jogi minősítése is.

Tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor az I. r. vádlott javára enyhítő körülményként vette figyelembe a kár megtérülését, mivel ebben a vádlottnak közrehatása nem volt, az adóhiányt ugyanis nem ő, hanem a Kft1. térítette meg.

Tévedett akkor is, amikor a törvényi minimum közelében határozta meg a börtönbüntetés mértékét, a kiszabott börtönbüntetés enyhe, meg sem közelíti a középértéket, annak ellenére, hogy az adókiesés a minősítést megalapozó értékhatár négy és félszerese volt, továbbá az I. r. vádlott négy éven keresztül folytatta a bűncselekmények elkövetését.

Észrevételezte, hogy az elsőfokú bíróság által meghatározott jogkövetkezmények közül a pénzmellékbüntetés, mint szankció már nem lett volna alkalmazható, azt a 2009. évi LXXX. törvény 7. §-a megszüntette, ezért a büntetés neve helyesen: pénzbüntetés.

Tévedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor az I. r. vádlottal szemben nem alkalmazott vagyonelkobzást a bűncselekmény révén szerzett 225.055.651 forint vagyonnövekmény elvonásra, mivel ezt a jogszabály kötelezően írja elő. A vagyonelkobzás alkalmazását sem polgári jogi igény, sem adóhatósági kötelezés nem akadályozza, jelen esetben a kötelezett a Kft1. volt, a kétszeres elvonás lehetősége tehát nem áll fenn. A bűncselekménnyel az I. r. vádlott gazdagodott jogtalanul, ezért ennek elvonása indokolt.

Mindezek alapján a Fellebbviteli Főügyészség azt indítványozta, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, ennek keretében az I. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztést és közügyektől eltiltást súlyosítsa, a pénzmellékbüntetést helyesbítse pénzbüntetésre és a vádlottal szemben alkalmazzon vagyonelkobzást.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2017. március 3. napján kelt, 5.Bf.57/2017/3. számú végzésével megállapította, hogy a Fővárosi Törvényszék 7.B.1507/2015/68. számú ítélete a II. r. vádlott vonatkozásban 2017. március 1. napján - az ügyészi fellebbezés visszavonása folytán - jogerőre emelkedett.

Az I. r. vádlott meghatalmazott védője a bírósághoz 2017. május 17. napján érkezett beadványában a fellebbezését pontosította, illetve megindokolta.

Elsősorban az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását indítványozta a tényállás olyan módosításával, ami az I. r. vádlott felmentését eredményezi.

Másodsorban ugyancsak az elsőfokú ítélet megváltoztatása révén, az I. r. vádlottal szemben kiszabott büntetés enyhítésére tett indítványt.

Az I. r. vádlott felmentését célzó jogorvoslat tekintetében a védő azt a véleményét fogalmazta meg, hogy az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, mert a tényállás nincs felderítve, illetve a megállapított tényállás helytelen ténybeli következtetéseken alapul. Az elsőfokú bíróság ugyanis nem győződött meg a tanúl tanúzási képességéről, noha mind az I. r. vádlott mind a tanú2 vallomása alapján felmerült, hogy e tanúnál „mentális megbetegedés” lépett fel.

Nem tisztázta az adóhatósági eljárásban meghallgatott személyek vallomásának a büntetőeljárásbeli felhasználhatóságát. Amennyiben ez megtörtént volna az I.r. vádlott, valamint az elsőfokú ítélet 21. oldalának 2. bekezdésében felsorolt személyek nyilatkozatait nem értékelhette volna a bizonyítékok között.

Az I. r. vádlott védekezését alátámasztó bizonyítékok körében nem adta kellő magyarázatát, hogy miért vezette el a tanú3 vallomását és nem indokolta meg, hogy miért nem vette figyelembe a tanú4, a tanú5, a tanú6 és a tanú7 tanúk vallomását.

Ezzel szemben azok a bizonyítékok és következtetések, amelyek alapján az elsőfokú bíróság elvetette az I. r. vádlott védekezését nem alkalmasak arra, hogy megcáfolják azt.

A védő felderítetlennek is ítélte a tényállás annyiban, hogy az elsőfokú bíróság nem ellenőrizte az I. r. vádlott és a cég közötti kölcsönügyletek létét és annak tartalmát, a közösségi informatikai nyilvántartásban a cégre vonatkozó adatokat és azt sem, hogy az kft2. vevőihez valóban a kft1. által értékesített fénymásolópapír került-e.

Ebből következően a törvényszék által felsorakoztatott bizonyítékok nem elégségesek az ítélet indokolásának az alátámasztására.

A védő a megalapozatlanság kiküszöbölésére a másodfokú eljárásban lehetőséget látott az itt lefolytatott bizonyítás felvétel, az iratok tartalma alapján történő ténymegállapítások, valamint ténybeli következtetések révén. Álláspontja szerint így olyan tényállás állapítható meg, amely az I. r. vádlott felmentését eredményezi.

A büntetés enyhítésére irányuló fellebbezési irány körében az I. r. vádlott védője „lényegesen” rövidebb tartamú börtönbüntetés kiszabását indítványozta azzal, hogy a másodfokú bíróság a szabadságvesztés végrehajtását próbaidőre függessze fel, illetve ennek hiányában rendelkezzen úgy, hogy a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége a büntetés fele részének a letöltése után nyílik meg.

E vonatkozásban felhívta a figyelmet arra, hogy az enyhítő körülmények sorában nagyobb súllyal kell figyelembe venni a jelentős időmúlást és azt, hogy az I. r. vádlott hosszabb ideig állt a büntetőeljárás hatálya alatt, az okozott kár megtérülését, azt a körülményt, hogy az I. r. vádlott 2011 januárja után törvénytisztelő életmódot folytatott, hogy az I. r. vádlottat többlethátrány érte azáltal, hogy nem tudott szerzett szakmájában elhelyezkedni.

A súlyosító körülmények közül azonban mellőzni indítványozta a büntetett előéletet, az elsőfokú ítéletben írt elítélés ugyanis már nem szerepel a vádlott erkölcsi bizonyítványában.

A védő hangot adott annak a véleményének is, hogy jelen eljárás időtartama sértette a tisztességes eljáráshoz való jogot.

A másodfokú eljárásban a 2017. május 26. napján tartott nyilvános ülésen az ügyész nem kívánt részt venni.

Az I. r. vádlott védője perbeszédében az írásbeli beadványában írtakat tartotta fenn.

Az I. r. vádlott felszólalásában csatlakozott a védője által elmondottakhoz. Kiemelte azoknak a fuvarozóknak a tanúvallomásait, amelyek megítélése szerint alátámasztják, hogy a papírt ténylegesen külföldre szállította; sérelmezte, hogy a tanú1-hez és a tanú8-hoz nem lehetett közvetlenül kérdéseket intézni; megismételte, hogy az áru csak visszafuvarozás révén került ismét Magyarországra; előadta, hogy a fénymásolópapír megvásárlásakor gazdasági kényszerhelyzetben volt, ugyanis a kft1. mintegy nyomást gyakorolt rá, hogy tőle vásárolja meg az árut. Utolsó szó jogán felmentését kérte.

Az ügyészi fellebbezés részben alapos, a védelmi fellebbezések alaptalanok.

A Fővárosi Ítéltábla a Be. 348. § (1) bekezdése és a 349. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének az I. r. vádlottra vonatkozó részét az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírált.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat betartotta.

Az elsőfokú bíróság a Be. 296. § (1) bekezdés a) pontja alapján szabályosan tette felolvasással a bizonyítás anyagává a tanúkutatás eredményeként megállapíthatóan több éve ország1-ben, ismeretlen helyen tartózkodó tanú10 nyomozati vallomásait; ugyanezen szakasz és bekezdés d) pontja alapján a bírósági eljárás során írásbeli vallomást tevő a tanú10 és a tanú8 tanúk vallomását, illetve a 296. § (2) bekezdés a) pontja alapján a tanú11 tanú vallomását.

Az elsőfokú bíróság 2016. április 26. napján a folytatólagos tárgyalást az I. r. vádlott távollétében tartotta meg. Ezen a tárgyaláson az I. r. vádlott szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, a maga részéről távolmaradását előzetesen nem mentette ki. A tárgyalás folytatása előtt az I. r. vádlott védője bejelentette, hogy tudomása szerint védencének több napja homloküreg gyulladása van, ezért nem tud e tárgyalási napon részt venni és ígéretet tett az erről szóló orvosi igazolás nyolc napon belüli csatolására. Ezt követően az elsőfokú bíróság a Be. 281. § (5) bekezdése alapján a tárgyalást az I. r. vádlott távollétében megtartotta, tanúk meghallgatásával széleskörű, az I. r. vádlottat is érintő bizonyítást folytatott le, majd a tárgyalást elnapolta.

Az I. r. vádlott 2016. augusztus 29. napján csatolta a „keresőképtelen állományba vételéről” szóló orvosi igazolást, amely szerint a keresőképtelenség az elmulasztott tárgyalás napjára nem is vonatkozott, ez az állapot 2016. április 27. és május 4. napja között állt fenn.

Az elsőfokú bíróság a következő 2016. szeptember 2. napján, mindkét vádlott jelenléte mellett tartott folytatólagos tárgyaláson az előző tárgyalás jegyzőkönyvét ismertette, az I. r. vádlott erre nem tett észrevételt, a tanúk ismételt meghallgatását, további kérdések feltevését nem indítványozta.

A Be. 281. §-ban foglalt rendelkezések kapcsán a - a 4/2007 BK véleményre utalva - a 75/2009. BK vélemény rögzíti: „ha a vádlott szabályszerű idézés ellenére nem jelenik meg, de távolmaradását előzetesen alapos okkal kimenti, a bíróság - mérlegelése szerint - elhalaszthatja a tárgyalást, amennyiben az előzetes kimentés indokait elfogadja. Ha azonban ezeket az indokokat nem fogadja el, a szabályszerűen idézett, szabadlábban levő vádlott távollétében a tárgyalást megtarthatja”. Jelen esetben az elsőfokú bíróság a védő által bejelentett kimentési indokot nem fogadta el. A bíróság döntése utólag helyesnek bizonyult, mivel az I. r. vádlott a távolmaradását nem tudta hitelt érdemlően igazolni.

Megjegyzí a másodfokú bíróság, hogy a meg nem jelent vádlott betegségére történő hivatkozás esetén a tárgyalás megtarthatósága nagy gonddal vizsgálándó, mert amennyiben a távolmaradást

indokoltta tevő betegség, utólag igazolást nyer, a tárgyalás távollévő vádlottat is érintő megtartása jogellenes, ami a bíróság ítéletének a Be. 373. § (1) bekezdés II. d) pontja szerinti hatályon kívül helyezését vonhatja maga után. (BH2013. 332., BH2007. 222.)

Az elsőfokú bíróság a tényállást a törvényes vád keretei között, azt teljes mértékben kimerítve állapította meg.

A megállapított tényállás azonban kisebb mértékben - hiányossága, illetve helytelen logikai következtetés levonása révén - a Be. 351. § (2) bekezdés b) és d) pontjában meghatározott megalapozatlansági hibában szenved. Mivel a hiánytalan és pontos tényállás az iratok tartalma és ténybeli következtetés alapján megállapítható, a másodfokú bíróság a Be. 352. (1) bekezdés a) pontja alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiak szerint egészítette ki, illetve helyesbítette:

- Az ítélet 2. oldalának 4. bekezdése azzal egészül ki, hogy: az I. r. vádlott felesége személyi asszisztensként dolgozik és havi jövedelme nettó 258.000 forint, a vádlott vagyona egy személygépkocsi.
- Az ítélet 2. oldalának 5. bekezdése azzal egészül ki, hogy: Az I. r. vádlott három, vele szemben folyamatban lévő büntetőeljárás hatálya alatt, az alapos gyanú közlését követően követte el jelen eljárás tárgyát képező cselekményeit:

A Nemzeti Nyomozó Iroda Pénzügyi Nyomozó Főosztályán 4-121-1467/2004. bü. szám alatt csődbüntett miatt [korábbi Btk. 290. § (5) bekezdés] indult eljárás, melyben az alapos gyanú közlése 2005. május 9. napján történt meg;

A Budapesti Rendőr-főkapitányság Közlekedésrendészeti Főosztályán 512-1942/2004. bü. szám alatt ugyancsak csődbüntett miatt [korábbi Btk. 290. § (5) bekezdés] indult eljárás, amelyben az alapos gyanú közlésére 2005. április 18. napján került sor;

A Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 31. B. 20.937/2007. szám alatt folyamatban volt eljárás, melyben a bíróság az I.r. terheltet 2010. december 9. napján jogerős határozatával társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntette miatt [korábbi Btk. 274. § (1) bekezdés c) pont] összesen 250.000 forint pénzbüntetésre ítélte.

- Az ítélet 14. oldalának 2. bekezdés első mondata - részben a 23. oldal 1. bekezdés első mondata 3. tagmondatának e helyre utalásával, részben „a megszerzett papír a Kft2 által” tagmondat beillesztésével - kiegészül. Az ítélet jelzett mondata így a következő: „Az I. r. vádlott a megvásárolt papírt a magyarországi illetékességű a Kft2. részére adta át és valójában nem állt szándékában a papír ország2beli értékesítése, a megszerzett papír aKft2. által Magyarországon került értékesítésre.
- Az ítélet 14. oldal 2. bekezdése a következő mondattal egészül ki: A cselekmények elkövetési idején a Kft2. öt taggal működött, a gazdasági társaság utóbb jogutód nélkül megszűnt, 2013. november 16-án rendelték el a felszámolását.
- Az ítélet 14. oldal 3. bekezdésében az I. r. vádlott által a költségvetésnek közvetetten okozott adóbevétel kiesés összege 227.161.000 forint.

E kiegészítések és pontosítások sorrendben a következőkön alapulnak:

Személyi körülményeinek változására az I. r. vádlott a nyilvános ülésen nyilatkozott.

A vele szemben a cselekmények elkövetése idején folyamatban lévő büntetőeljárások adatait az erkölcsi bizonyítvány tartalmazta, illetve Pesti Központi Kerületi Bíróság 31.B.20.937/2007/46. számú ítélete a bíróság iratok /18-I. sorszáma alatt állt rendelkezésre.

Az elsőfokú bíróság az ítélet 14. oldalának 2. bekezdésében a tényállásban megállapította, hogy: „Az I. r. vádlott a megvásárolt papírt a magyarországi illetőségű a Kft2. részére adta át”. Az ítélet 23. oldalának 1. bekezdésében, a bizonyítékértékelési tevékenysége eredményeként összegzően azt állapította meg: „hogy a megvásárolt papír Magyarországon került értékesítésre”. E két megállapítás szoros logikai kapcsolatban áll egymással és a két állításból az a következtetés is vonható, hogy a papírt a Kft2. értékesítette. A következtetést a bizonyosság szintjére emeli a cég által vásárolt és a Kft2. által értékesített papír elsőfokú ítéletben is megállapított mennyiségi és minőségi azonossága (ítélet 23. oldal 6. bekezdés) és a tanú12 elsőfokú bíróság által elfogadott nyomozati vallomása, amely szerint az irodaszer boltoknak és további felhasználóknak már a Kft2. számlájával adta le az árut. (nyomozati iratok 3127. oldal)

A Kft2.-re vonatkozó cégb adatok a cégbizonyítvány másolat alapján kerültek megállapításra.

A könyvszakértői vélemény szerint a vád tárgyává tett időszakban az adókiezés teljes összege 227.161.000 forint volt. Az elsőfokú bíróság a szakértői véleményt elfogadta, ugyanakkor az elkövetési érték megállapításánál, a szakértő által kimunkáltat két számla értékével csökkentette (2007. február 09. napján kibocsátott 2700689. számú 1.045.250 forint ÁFA vonzatú, valamint a 2008. október 31. napján kibocsátott 2803315. számú 1.060.200 forint ÁFA vonzatú számlák). Érvelése szerint ezek a számlák nem szerepeltek a vádiratban felsoroltak között, így nem képezik a vád tárgyát sem. Ezzel a megfontolással a másodfokú bíróság nem értett egyet. A vád kereteit a vád tárgyává tett, pontosan körülírt cselekmény határozza meg, a körülírás a törvényi tényállás elemeinek megfelelő tények - elsődlegesen az elkövetési magatartásnak, a cselekmény helyének és idejének - a leírását jelentik. (1/2007. BK vélemény I.2.b) pont) Jelen esetben a vád kereteit azok a 2007. február 20. és 2011. január 20. napja közé eső adóbevallási időszakok képezik, amelyekben a kft1. valótlannal nyilatkozott ÁFA kötelezettségéről a cégnek eladott fénymásolópapír tekintetében. Ennek háttérében pedig a gazdasági tevékenységeknek a 2007. január 10. és 2010. december 22. napja közötti időszakára eső, valamennyi érintett ügylete áll.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás minden más kérdésben megalapozott, a másodfokú bíróság által tett kisebb kiegészítésekkel és pontosításokkal hiánytalan és irányadó a másodfokú eljárásban is. Az a vádlott tagadásával szemben álló részében is a bizonyítékok okszerű mérlegelésén alapul.

Az elsőfokú bíróság széleskörű, mindenre kiterjedő bizonyítást folytatott le.

A törvényszék a bizonyítási indítványoknak teljes körben helyt adott és példaértékű az elsőfokú bíróság hivatalból lefolytatott bizonyítási tevékenysége is.

A törvényszék a tárgyalás előkészítése során intézkedett egyes magyar gazdasági társaságok cégb adatainak, illetve nemzetközi jogsegély keretében a cég gazdasági társaságra vonatkozó cégb adatoknak a beszerzése iránt.

Ugyancsak hivatalból intézkedett a tárgyalás megkezdését követően a tanú1 jogsegély keretében történő tanúvallomásnak a beszerzéséről, a tanú13 tanúkenti meghallgatásáról, engedélyezte a tanú10 írásbeli vallomástételét és rendelte el indokoltan könyvszakértői vélemény beszerzését is.

Az elsőfokú bíróság a beszerzett bizonyítékokat az ítéletben teljes körűen, a vád tárgyává tett cselekmény és a vádlottak büntetőjogi felelőssége szempontjából releváns kérdések kijelölése mellett vette számba. A vádlottakat terhelő és a mentő bizonyítékokat egyenként és egymással összevetve, együttesen is értékelte. Értékelése során a bizonyítékokat iratszerűen rögzítette és ennek

megfelelően elemezte. A megállapított tényekből, további tényre logikai hibát nem vételez következtetett.

Az adóhatósági eljárásban tett nyilatkozatok közül az elsőfokú bíróság szabályosan vonta a bizonyítékok körébe a tanú9 vallomását, ugyanakkor nem felelt meg a törvényes követelményeknek az, amikor az ítélet 21. oldal 2. bekezdésében felsorolt személyek adóhatósági nyilatkozatainak tartalmáról összegző megállapítást tett.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint - meghatározott további feltételek fennállása esetén - bizonyítékként annak a személynek az adóhatósági eljárásban tett vallomása használható fel, aki a büntetőeljárásban is terheltként vagy tanúként meghallgatásra került. Amennyiben az adóhatósági eljárásban alkalmazott vallomástétel előtti figyelmeztetés, lényegét tekintve megfelelt az adott személy büntetőeljárási pozíciójához rendelt törvényes figyelmeztetés tartalmának, az adóhatósági nyilatkozat tartalma a Be. 76. § (2) bekezdés alkalmazásával bizonyítékként felhasználható és a büntetőeljárásban tett vallomás tartalmával összevethető. Amennyiben az adóhatósági eljárásban történt meghallgatás előtt nem történt figyelmeztetés, vagy ez tartalmában nem felel meg a büntetőeljárási pozíciójához rendelt törvényes figyelmeztetés tartalmának, a nyilatkozat csak akkor használható fel, ha azt az érintett személy a törvényes figyelmeztetés után a büntetőeljárásban fenntartotta, mert ezzel a korábbi nyilatkozat tartalma a büntetőügyben tett vallomása részévé válik. Jelen eljárásban a tanú9-t mind az adóhatósági eljárásban mind a büntetőeljárásban tanúként hallgatta meg a hatóság. Az adóhatósági eljárásban a Ket. vonatkozó rendelkezéseit alkalmazva a hatóság is tisztázta a Be. 82. §-ban írtakkal azonos vallomástételi akadályok hiányát, illetve tartalmilag megtörtént a Be. 85. § (3) bekezdés szerinti hamis tanúzás következményeire történő figyelmeztetés is.

A bíróság a külföldön, ismeretlen helyen tartózkodó tanú nyomozás során tett vallomását, írásbeli vallomását, valamint az adóhatósági eljárásban tett vallomását felolvasással, illetve ismertetéssel a bizonyítási eljárás anyagává tette. (/68. tárgyalási jegyzőkönyv 4. és 6. oldal) A tanú vallomásait az ítélet 20. oldal 1. bekezdésében bemutatta, majd a 23. oldal 5. bekezdésében megfelelően értékelte. Az értékelés eredménye irányadó a másodfokú eljárásban is.

A fenti szempontok alapján nem léphetett volna azonban a bizonyítékok sorába az ítélet 21. oldalának 2. bekezdésében felsorolt, adóhatósági eljárásban meghallgatott személyek vallomása, mivel őket a büntetőeljárásban nem hallgatták meg. Vallomásaikból vonható összegző következtetés nem válhat a bizonyítékok részévé. A bíróság az elsőfokú ítélet 21. oldalának 2. bekezdését ezért teljes terjedelemben mellőzte. Ez azonban nem rendítette meg az ítélet III. 2. pontjában írt az I. r. vádlott védekezését cáfoló bizonyítékok erejét és koherenciáját, mivel azt számos további bizonyíték és következtetés is alátámasztotta.

Ugyancsak a védelmi fellebbezések tartalmára tekintettel rögzíti a másodfokú bíróság, hogy a tanú1 tanúzási képességével kapcsolatban nem merült fel valós aggály. Az őt meghallgató külföldi hatóság a tanúzási képességet befolyásoló körülményt nem jelzett. A vallomás tartalmi elemei nem vetik fel annak a lehetőségét, hogy tanú nem volt képes hiteles vallomás tételére. A vádlott maga is csak azt állította, hogy a tanúnak alkohol,- és családi problémái voltak (/13. tjk. 11. oldal) ami önmagában nem indokolja a tanúzási képesség vizsgálatát. Helyesen járt el tehát az elsőfokú bíróság, amikor a tanú1 vallomását az ítélet 19. oldal 4. bekezdésében bemutatta, majd azt a 23. oldal 2. bekezdésében értékelte.

Alapítan az a védelmi felvetés, hogy nem intézhettek kérdéseket az írásbeli vallomást tevő a tanú8, illetve a cseh hatóság által jogsegély keretében meghallgatott a tanú1 tanúkhöz.

A tanú8 tekintetében a bíróság tárgyaláson felhívta a jogosultakat, hogy a feltenni indítványozott kérdéseket jelentsék be, ezzel a lehetőséggel a II. r. vádlott védője élt is, a bíróság az így megfogalmazott kérdéseket feltette a tanúnak. Az elsőfokú bíróság megküldte a kérdésfeltevésre jogosultaknak mind a tanú8 részére írásbeli vallomást engedélyező /26. sorszámú, mind a tanú1 jogsegély útján történő meghallgatását elrendelő /27. sorszámú végzését. Az írásbeli vallomást és a külföldi hatóság által készített jegyzőkönyvet szabályosan a tárgyalás anyagává tette (/59. tjk. 2. old.). Az I. r. vádlott vagy védője részéről nem érkezett indítvány további kérdések feltevésére. A terhelti és védelmi jogok tehát nem sérültek e bizonyítékok beszerzése során.

Az I. r. vádlott védőjének jogorvoslati indokaira tekintettel a másodfokú bíróság kiemeli, hogy az elsőfokú bíróság az ítélet 23. oldalának 4. bekezdésben részletesen értékelte és vetette össze más bizonyítékokkal a tanú3 vallomását. Ennek során az elemzett bizonyítékokat iratszerűen idézte, értékelő tevékenysége során logikai hibát nem vétett.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok sorában az ítélet 20. oldalának 4. és 5. bekezdésében, illetve a 22. oldal 5. és 6. bekezdésében számba vette és iratszerűen, részletesen bemutatta a tanú4, a tanú5, a tanú6 és a tanú7 tanúk vallomását is. E vallomások az elsőfokú bíróság a szükséges mértékben, következtetései levonása során az ítélet 23. oldal 1. bekezdésben értékelte is. Az elsőfokú bíróság mérlegelő tevékenysége tehát megfelelő volt, annak az eredménye így a másodfokú eljárásban nem támadható sikeresen.

Az elsőfokú bíróság gondosan ellenőrizte az I. r. vádlott védekezését, és vetette el azt, többek között, a Kft2. illetve a cég tisztségviselőinek és alkalmazottainak a vallomásai, a papírt szállító fuvarozók nyilatkozatai, a cég által megvásároltként feltüntetett és a Kft2. által értékesített papír mennyiségének és minőségének a párhuzamba állítása alapján. E bizonyítékokat alátámasztják azok a következtetések is, amelyeket a Nemzeti Adó és Vámhivatal Észak-budapesti Igazgatóságának vizsgálata során jegyzőkönyveiben rögzített.

Helyesen döntött az elsőfokú bíróság, amikor az I. r. vádlott vonatkozásában az elkövetéskor hatályban lévő 1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) rendelkezéseit alkalmazta. 1979. július 1. napjától a büntető törvény időbeli hatályára vonatkozó fő szabálya szerint, a bűncselekményt az elkövetéskor hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni. Az elbírálásakor hatályban lévő törvény akkor alkalmazható, ha e jogszabály szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el. Ez utóbbi feltétel körében az egyes törvények vonatkozó rendelkezéseinek az összhatását kell figyelembe venni.

Jelen esetben az elbírálásakor hatályban lévő 2012. évi C. törvény (Btk.) rendelkezési együttes hatásukban, nem enyhébb, hanem súlyosabb elbírálast tennének szükségessé, tekintettel arra, hogy a költségvetési csalás minősítő körülményeinek a rendszerében az üzletszerű elkövetés, egy adott elkövetési érték büntetőjogi megítélését súlyosabbá teszi. Az I. r. vádlott cselekménye az üzletszerű elkövetés ismérveinek megfelel, e körülmény büntetési tételt növelő hatását pedig nem ellensúlyozná a feltételes szabadságra bocsátás kedvezőbb Btk.-beli szabályozása.

Szükséges rögzíteni azt is, hogy a 2007. február 20. és 2011. január 20. napja között megvalósuló, a folyatóságosság egységébe tartozó bűncselekmény az utóbbi időpontban vált befejezetté. Ez az időpont irányadó a korábbi Btk. rendelkezéseinek az alkalmazásakor is. A megállapítás azért szükséges, mert a teljes elkövetési időszakban a korábbi Btk. releváns rendelkezési is változtak.

Az elkövetéskor hatályos jogszabály alapján eljárva törvényes az I. r. vádlott cselekményeinek a minősítése. E vonatkozásban az elsőfokú bíróság jogi gondolkodása és érvelése példaértékű volt.

A kftl. és a cég között létrejött termékértékesítések tekintetében az előbbi gazdasági társaság - illetve annak, adott időszakban felelős pénzügyi vezetője - volt köteles arra, hogy a termékértékesítések közösségen belüli természetéről, illetve annak hiányáról az adóhatóság felé a valóságnak megfelelő tájékoztatást adjon. E személy révén, a kftl. a cég felé történő termékértékesítéseket az adóhatóság előtt kezdetben elhallgatta, később pedig e tekintetben az adóhatóságot valótlanul úgy tájékoztatta, hogy az értékesített fénymásolópapír fuvarozása az Európai Közösség területére, más tagállamba történik. Így a - az 1992. évi LXXIV. tv. 29/A. § a) pontja, illetve a 2007. évi CXXXVII. törvény 89. § (1) bekezdése alapján - az adófizetési kötelezettség alól mentes adóalanyként tüntette fel magát. Ezzel a megtévesztő magatartásával az adóbevétel 2007. február 20. és 2011. január 20. napja között általános forgalmi adó nemben - a korábbi Btk. 138/A. § d) pontjában foglaltakra tekintettel - különösen nagymértékben csökkentette. Ezzel összefüggésben, ugyanebben az időszakban a Kftl. minden hónapban valótlan tartalmú adóbevallást nyújtott be.

Mindez azért történt, mert az I. r. vádlott a cég nevében megvásárolt fénymásolópapír tagállami értékesítése tekintetében a II. r. vádlottat, illetve a Kftl. vezetőit megtévesztette.

A korábbi Btk. 310. § (1) bekezdésében meghatározott adócsalás elkövetési magatartása az adókötelezettség szempontjából jelentős tényre vonatkozó valótlan tartalmú nyilatkozattétel, vagy ilyen ténynek az elhallgatása az adóhatóság irányában. Ehhez képest ezt a bűncselekményt tettesként az követheti el, aki arra kötelezett, hogy a tényekről az adóhatóságnak nyilatkozzon.

A Kúria (Legfelsőbb Bíróság) több határozatában is rámutatott, hogy e bűncselekményt azonban más elkövetői minőségben, így közvetett tettesként, bűnsegédként olyan személy is elkövetheti, akinek nincs jogi kötelezettsége az említett nyilatkozattételre. [BH2010. 114. <<https://uj.jogtar.hu/>>; BH2010. 319. <<https://uj.jogtar.hu/>>]. Következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy az ún. közvetett tettesség állapítható meg, ha az elkövető - a tévedése miatt nem büntethető - más személyt, mint eszközt használ fel a cselekmény elkövetéséhez." [BH2013. 200.].

Ez az elkövetői minőség az adott cselekmény kapcsán szükségszerűen megjelenik a korábbi Btk. 276. §-ban meghatározott magánokirat-hamisítás vétsége tekintetében is a jogosultság igazolására szolgáló valótlan tartalmú magánokiratok felhasználása (havi adóbevallások benyújtása) révén.

A folytatólagos elkövetés törvényi feltételei mindkét bűncselekmény tekintetében maradéktalanul megvalósultak.

A büntetéskiszabás körében az elsőfokú bíróság által figyelembe vett a körülmények az 56. Bk. vélemény alapján kisebb mértékben kiegészítésre, illetve pontosításra szorultak:

A figyelembe vettek mellett további súlyosító körülmény, hogy az I. r. vádlott a cselekményeit három büntetőeljárás hatálya alatt az alapos gyanú közlését követően követte el, mert ebből személyének a fokozott veszélyességére lehet következtetni. (56. BK vélemény II.2)

További súlyosító körülmény, hogy az adócsalás bűncselekményét üzletszerűen követte el az I. r. vádlott. Az az elkövetési mód, amit a törvény az egyes bűncselekményeknél minősítő körülményként értékel általában súlyosító körülmény. (56. BK vélemény III.2.)

Az elsőfokú bíróság által figyelembe vetteken túli súlyosító körülmény a vádlott terhére megállapított cselekmények folytatólagos elkövetése és ezen belül az is, hogy az elkövetés hosszú, több éves időszakot ölel fel. (56. BK vélemény III. 6.)

Növeli az enyhítő körülmény súlyát, hogy az I. r. vádlottnak - ahogy a tényállásban személyi körülményei között helyesen szerepel - nem egy, hanem kettő kiskorú gyermeke van. (56. BK vélemény II. 4.)

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a cselekmény elkövetése óta eltelt időnek a büntetéskiszabás körében enyhítő hatása van. Jelen esetben az időmúlás olyan mértékű, amelynek a másodfokú bíróság nagy nyomatékú enyhítő szerepet tulajdonított. (56. BK vélemény III. 10.)

Az enyhítő körülmények természete és súlya alapján a másodfokú bíróság megfelelőnek értékelte az elsőfokú bíróság által kiszabott szabadságvesztés tartamát.

A büntetés céljának meghatározása körében a korábbi Btk. 37. §-a az általános és speciális prevenció szempontjainak a szem előtt tartását írja elő. A másodfokú bíróság véleménye szerint, amennyiben a cselekmény elkövetése és a büntetés kiszabása között jelentősnek tekinthető idő telik el, a büntetés egyéni visszatartó ereje korlátozottan érvényesül, amit figyelembe kell venni a szükséges büntetés mértékének a meghatározásánál. Ezért, jelen esetben - a korábbi Btk. 83. § (2) bekezdése szerinti középérték figyelembevételére vonatkozó rendelkezés hatályosulása mellett is - elégséges a szabadságvesztés törvényi minimum közelében történő kiszabása és a közügyektől eltiltás rövidebb tartalmú meghatározása.

A szabadságvesztés és a közügyektől eltiltás tekintetében a súlyosításra irányuló ügyészi fellebbezés a másodfokú bíróság nem látta alaposnak.

Ugyanígy nem látott lehetőséget a büntetés jelentős enyhítésére sem.

Utalni kíván a másodfokú bíróság arra, hogy tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az ítélete 29. oldalának 10. bekezdésében a halmazati büntetés szabályai szerinti büntetési tételkeret felső határát, tizenegy évet el nem érő mértékben jelölte meg. Ez a mérték helyesen, kilenc évet el nem érő tartamú szabadságvesztés.

Helyes a fellebbviteli főügyészségnek az a megállapítása, hogy törvénysértő volt a pénzmellékbüntetés alkalmazása az I. r. vádlottal szemben. Ez a jogkövetkezmény a 2009. évi LXXX. törvény 7. szakasza alapján 2010. május 1. napjától valóban nem szerepel a korábbi Btk. 38. § (1) bekezdésében írt mellékbüntetések között, így nem volt hatályban az elkövetés fentiek szerint meghatározott időpontjában sem. Ezért a pénzmellékbüntetés kiszabására vonatkozó rendelkezést mellőzte a másodfokú bíróság.

A fellebbviteli főügyészség indítványozta azt is, hogy a pénzmellékbüntetésként kiszabott összeg - értelemszerűen megfelelően meghatározott napi tételszám és napi tételösszeg meghatározása mellett - pénzbüntetésként kerüljön kiszabásra. A korábbi Btk. 51. § (2) bekezdése szerint, akit határozott tartalmú szabadságvesztésre ítélnék és megfelelő keresete (jövedelme) vagy vagyona van, ha a bűncselekményt haszonszerzés céljából követte el, pénzbüntetésre kell ítélni. A pénzbüntetés kötelező alkalmazási feltételei közül - figyelembe véve 25/2007. BK véleményben írtakat is - jelen esetben valamennyi feltétel teljesült. Ezért a másodfokú bíróság a korábbi Btk. 51. §-ában írt rendelkezéseket alkalmazva a korábban alkalmazottal azonos összegű pénzbüntetést szabott ki.

A fellebbviteli főügyészség indítványozta azt is, hogy a másodfokú bíróság az I. r. vádlottal szemben alkalmazzon vagyonelkobzást, tekintettel arra, hogy a bűncselekmény elkövetése révén az ÁFA kiesésnek megfelelő mértékű vagyonnövekedésre tett szert.

Az irányadó ítéleti tényállás szerint, az I. r. vádlott a megvásárolt papírt a Kft2. részére adta át, amely gazdasági társaság a papírt Magyarországon értékesítette. A gazdagodás tehát nem az I. r. vádlottnál, hanem annál a gazdasági társaságnál jelentkezett, amelynek a cselekmények elkövetési idején az I. r. vádlott ügyvezetője volt. A kft2-nek azonban az elkövetési időszakban több tagja volt, így nem lehetett megállapítani, hogy az I. r. vádlott közvetlenül szerzett-e vagyont a bűncselekmények elkövetése révén. A nevezett gazdasági társaság a bűncselekmények elkövetése után jogutód nélkül megszűnt, így a kft. bűncselekmény révén szerzett vagyonára nem történt jogutódlás.

A korábbi Btk. 77/B. § (1) bekezdés a) pontjában, illetve a (2) és (3) bekezdésben írt rendelkezés szerint: „Vagyonelkobzást kell elrendelni arra a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyonra, amelyet az elkövető a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett. (...) A vagyonelkobzást el kell rendelni arra a bűncselekmény elkövetéséből eredő, a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett vagyonra is, amellyel más gazdagodott.

Ha gazdálkodó szervezet gazdagodott ilyen vagyonnal, a vagyonelkobzást vele szemben kell elrendelni.

Ha az elkövető, vagy a (2) bekezdés szerint gazdagodott személy meghalt, illetőleg a gazdálkodó szervezet átalakult, a vagyonelkobzást a jogutóddal szemben kell elrendelni arra az (1) bekezdés szerinti vagyonra, amelyre a jogutódlás történt”.

A jogszabályi rendelkezésekhez kapcsolódó bírói gyakorlat szerint nem rendelhető tehát el vagyonelkobzás a vádlottal szemben arra a pénzösszegre, amellyel az általa elkövetett bűncselekmény - adócsalás - kapcsán nem ő, hanem az általa vezetett gazdálkodó szervezet gazdagodott. (BH2013. 292.) A jogszabály rendelkezéséből pedig egyértelműen az következik, hogy, ha a gazdasági társaság az ügydöntő határozat meghozatalának az időpontjára már jogutód nélkül megszűnt, akkor vele szemben sincs helye vagyonelkobzásnak.

A jogszabályi rendelkezések és megállapított tények összevetéséből az következik, hogy jelen eljárásban a vagyonelkobzás alkalmazásának sem természetes, sem jogi személlyel szemben nem állnak fenn a jogszabályi feltételei. Az e vonatkozású ügyészi indítvány így alaptalan.

A 2/2017. (II. 10.) AB határozatban foglaltak szem előtt tartásával rögzíti a másodfokú bíróság, hogy az eljárás elhúzódásának ténye nem állapítható meg. Az 56/2007. Bk vélemény III/10. pontjában írt „bűncselekmény elkövetésétől eltelt hosszabb idő” (időmúlás) nem azonosítható maradéktalanul az eljárás elhúzódása miatt eltelt idővel. Az előbbi, a bűncselekmény elkövetésétől a jogerős elbírálásig eltelt időszakot öleli fel és megállapítása nem igényel értékelő tevékenységet, az utóbbi az alapos gyanú közlésétől a jogerős elbírálásig eltelt időszakot jelenti és azt, az eljáró hatóság, értékelő tevékenysége révén állapítja meg. Az Alaptörvény - nemzetközi kötelezettségekre is tekintettel - a XXVIII. cikk (1) bekezdésében a tisztességes eljáráshoz való jog részelemeként rögzíti az ésszerű határidőn belüli eljárás követelményét, az eljárás elhúzódása e részelem sérelmét jelenti. „Az eljárás elhúzódásnak a fogalma magában foglalja azt, hogy az eljáró bíróság a büntetőeljárás valamely szakaszában inaktivitást mutatott és a lefolytatott eljárás nem minden részében tükrözi azt az erőfeszítést, amelyet a bíróság az ésszerű határidőn belüli eljárás érdekében kifejtett.” (hivatkozott AB határozat indokolás [87] és [95] pont).

Jelen esetben az I. r. vádlottal az alapos gyanú közlése 2013. július 11-én történt, a vádirat 2015. november 9. napján érkezett a törvényszékhez, a bíróságok az ügy kitűzése során a Be. 278. § (3) és (4) bekezdésében írtakat megtartották, az elsőfokú eljárásban a nagyobb számú tárgyalási napot

igénylő bizonyítási cselekmények elvégzése szükséges és indokolt volt, a bíróságok az eljárásukkal kapcsolatos határidőket megtartották, az eljárás elhúzódása tehát nem állapítható meg.

E körülményekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a rendelkező részben írt körben a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdés alapján helybenhagyta.

Budapest, 2017. május 26. napján

dr. Magócsi István sk.
a tanács elnöke

dr. Fülöp Ágnes sk.
előadó bíró

dr. Halász Irén sk.
bíró

A Fővárosi Törvényszék 7.B.1507/2015/68. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.57/2017/5. számú ítéletében írt változtatással az I. r. vádlott vonatkozásában 2017. május 26. napján jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Budapest, 2017. május 26.

. Magócsi István sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Czibere Éva
tisztviselő